

Administració i Polítiques Ambientals

Codi: 102815

Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Carola Castella Josa

Correu electrònic: Carola.Castella@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Cal tenir competències lectores en anglès

Prerequisits

Es tracta d'una assignatura introductòria ja que és la primera de la matèria "Ciència Política" que s'ofereix en el Grau de Ciències Ambientals. Per tant no es poden plantejar requisits acadèmics previs per al seu seguiment. Tanmateix, es consideren favorables l'hàbit de llegir en la premsa escrita o digital notícies relacionades amb la política i l'Administració i una cultura política participativa per part dels/les estudiants. Per exigències bibliogràfiques, també cal que l'alumne tingui competències lectores en llengua anglesa. Per altra banda, l'avaluació continuada -amb tutories i seminaris- d'aquesta assignatura, fa imprescindible la presencialitat en la majoria de les seves sessions.

Objectius

Malgrat el títol de l'assignatura (Administració i Polítiques Ambientals) partirem de la premissa que l'Administració pública no és l'únic, ni tan sols el principal, actor polític en la elaboració de les polítiques ambientals i el foment del desenvolupament sostenible. En aquest sentit, ens sembla molt més oportú parlar de governança ambiental, entesa com aquella xarxa d'actors polítics (públics i privats) i d'interaccions entre aquests actors, que permet prendre decisions que afecten les polítiques ambientals i el desenvolupament sostenible.

El caràcter introductori i molt sintètic (3 ECTS) d'aquesta assignatura limita l'abast, però no la transcendència dels seus objectius. Per a això, cal un plantejament estratègic en el disseny dels seus continguts: no es tractarà tant d'aprofundir en aspectes tècnics o descriptius de la matèria (Ciència Política/Ciència de l'Administració) com de predisposar l'alumne per a una comprensió política dels problemes ambientals i de la sostenibilitat. La naturalesa col·lectiva i conflictual (política) dels problemes ambientals requereix un abordatge que sigui facilitador i orientat a la transformació. En aquest sentit, hem considerat oportú donar rellevància a conceptes com el de "governança ambiental" o el de "transició cap a la sostenibilitat" i fer-los vertebradors dels continguts d'aquesta assignatura. Aquests conceptes no es poden encabir en un temari convencional de Ciència Política o de Ciència de l'Administració i, per tant són de poca utilitat, per a aquesta assignatura, el seguiment de manuals o la realització d'exàmens teòrics. Això, com veurem a "Metodologia", també reflectit en el mètode docent.

L'estudi i la comprensió dels processos de governança que afavoreixen el trànsit cap a la sostenibilitat és, en definitiva, l'objectiu principal d'aquesta assignatura.

De forma més explícita i concreta podem enumerar els objectius que se'n deriven:

- Comprendre i valorar la naturalesa política dels problemes i conflictes ambientals; del desenvolupament sostenible com a aposta política, econòmica, social i cultural de futur.
- Identificar i estudiar els principals actors polítics, els seus recursos i instruments en la gestió dels problemes ambientals i de la sostenibilitat.
- Comprendre el concepte de "governança ambiental" per tal d'afavorir processos de "transició cap a la sostenibilitat".
- Adquirir les competències i habilitats necessàries per tal de saber a aplicar a casos concrets (àmbits territorials i sectorials determinats) els conceptes de "governança ambiental" i de "transició cap a la sostenibilitat".

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Analitzar i valorar críticament el funcionament de les diferents institucions polítiques estatals.
3. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
4. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
5. Demostrar si aquestes polítiques provoquen conflictes o responen a un consens.
6. Descriure els actors polítics i valorar críticament el comportament polític en diferents contextos sociopolítics i històrics.
7. Descriure els principals elements del procés polític: socialització, actituds i ideologies polítiques.
8. Fer un diagnòstic de les problemàtiques de conflictivitat i de cooperació als països, regions i àmbits del sistema internacional que calgui.
9. Fer un diagnòstic de les problemàtiques de seguretat i de desenvolupament als països, regions i àmbits del sistema internacional que calgui.
10. Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
11. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
12. Treballar amb autonomia.
13. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.
14. Utilitzar aquesta demostració per interpretar com es posa en pràctica una decisió política.

Continguts

BLOC 1: POLÍTICA I SOSTENIBILITAT

1. Què és la política? Gestió de conflictes i provisió de béns públics. La sostenibilitat com a bé públic.
2. La tragèdia dels comuns com a metàfora de la gestió política de la sostenibilitat. Sostenibilitat i govern dels comuns.

3. Política i poder polític: recursos i estratègies. Poder polític, legitimitat i coacció.
4. El sistema polític: actors polítics, institucions i decisions. El concepte de governança.

BLOC 2: POLÍTIQUES I SOSTENIBILITAT

5. Què son les polítiques públiques. Sistema polític i polítiques públiques. Sostenibilitat i polítiques ambientals.
6. Qui fa les polítiques públiques? Actors polítics, recursos, interessos i sistemes de creences.
7. Xarxes d'actors i de polítiques. El concepte de coalició promotora.
8. Com es fan les polítiques? Cicle i fases d'elaboració.

BLOC 3: GOVERNANÇA AMBIENTAL I SOSTENIBILITAT

9. El concepte de governança. Governança ambiental i política ambiental.
10. Governança ambiental i transicions cap a la sostenibilitat.

Metodologia

El mètode docent proposat per a aquesta assignatura, persegueix que l'alumne/a adquireixi les competències i habilitats necessàries per a assolir els objectius esmentats.

- Es fomentarà l'aprenentatge a través de formes participatives a classe (seminaris de lectura i tutories actives);
- Es promourà l'ús del campus virtual (aula moodle) així com l'assistència a cursos, seminaris o conferències que es realitzin dins i fora de la Facultat.
- S'insistirà en la conveniència d'abordar estudis de cas com a aproximació al coneixement pràctic d'aquesta assignatura. Els treballs finals de curs seguiran aquesta perspectiva metodològica i seran tutoritzats per la professora.

La dedicació de l'estudiant a aquesta assignatura es divideix en diversos tipus d'activitats, cadascun d'ells amb un pes determinat d'hores de treball.

Aquesta assignatura és de 3 ECTS, és a dir, implica una dedicació total de l'estudiant de 75 hores, distribuïdes en:

Activitats dirigides:

Les activitats dirigides són activitats realitzades a l'aula, amb la presència de la professora, i representen al voltant del 33% (24 hores) del total del treball exigint a l'alumne/a. Inclouen:

- classes magistrals (amb suport TIC), amb la possibilitat d'incloure conferències per part d'algun ponent (16 hores);
- estudis de cas amb ponents externs (6 hores)
- tutories actives per grups i àmbits de treball (2 hores per grup).

L'assistència als estudis de cas i a les tutories actives és obligatoria i qualsevol absència haurà de ser convenientment justificada.

Per al seguiment dels seminaris de lectura, l'alumne tindrà al seu abast un dossier electrònic de lectures amb els enllaços bibliogràfics garantits. El dia indicat, i en grup, els alumnes hauran de contestar a unes preguntes sobre les lectures proposades; després aquestes respostes es posaran en comú ja sigui en forma de debat, d'estudi de cas o de simulació.

Les tutories actives persegueixen facilitar i posar en evidència el progrés dels treballs finals de curs. Per a aquest propòsit, tenen un component formatiu col·lectiu (s'organitzen per àmbits i grups de treball) i avaluatiu individual (intenten també posar en evidència les aportacions individuals al treball col·lectiu). Per això, en alguna de les tutories programades, cada alumne/a haurà de fer una prova escrita per tal d'evidenciar la seva capacitat d'aplicar conceptes teòrics o aspectes metodològics vistos a classe a l'objecte d'estudi específic del seu treball de curs (compartit).

Activitats supervisades:

Les activitats supervisades són activitats dutes a terme per l'estudiant fora de l'aula d'acord amb un pla de treball dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat per part de la professora; representen al voltant del 33% (25 hores) del total del treball exigint a l'alumne/a.

En concret, l'estudiant haurà de fer un treball final de curs col·lectiu (amb un màxim de 4 membres per grup) sobre l'estudi d'un procés de governança cap a la sostenibilitat en un àmbit sectorial i/o territorial concret. Com ja s'ha esmentat, aquest treball serà tutoritzat per la professora.

La preparació dels seminaris de lectura també es considera una activitat supervisada ja que l'alumne/a haurà de treballar sobre una tria de lectures i preguntes prèviament determinada per la professora. Aquest treball serà, per tant, posteriorment supervisat i avaluat.

Activitats autònomes:

Les activitats autònomes són totes aquelles activitats que fa l'alumne/a pel seu compte i d'acord amb les exigències del curs per tal de superar amb èxit l'assignatura, tals com lectures bàsiques i complementàries, estudi dels apunts de classe o totes aquelles altres activitats que complementen la formació que s'assoleix en aquest curs. Representen al voltant d'un altre terç (21 hores) del treball total exigint a l'alumne/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	16	0,64	2, 6, 7
Seminaris de lectures obligatoris	6	0,24	1, 2, 6, 7, 10, 11
Tutories grupals (i obligatòries) per a l'elaboració d'un treball de curs final (pràctiques d'aula)	3	0,12	1, 3, 4, 6, 10, 11, 13
Tipus: Supervisades			
Elaboració d'un treball de curs final	25	1	1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi dels apunts i de les lectures bàsiques i complementàries.	21,5	0,86	1, 2, 4, 6, 7, 10, 12

Avaluació

Els ítems d'avaluació d'aquesta assignatura són 2:

1) Un control sobre els continguts de l'assignatura que es farà en acabar el temari i que inclourà les lectures treballades en els seminaris. Aquesta prova valdrà el 40% de la nota final de curs i es podrà recuperar a final

de curs. Una nota inferior o igual a 4 impedeix fer mitjana amb la nota del treball de curs i, per tant, comporta suspendre l'assignatura.

2) L'elaboració d'un treball final de curs col·lectiu (mínim 3 màxim 4 membres) que valdrà el 40% de la nota final de curs.

I un 10% de la nota final correspon a l'assistència obligatòria d'almenys 2 tutories actives. Una nota del treball inferior o igual a 4 impossibilita fer mitjana amb la nota del control de continguts i, per tant, comporta suspendre l'assignatura. La nota del treball no es pot recuperar.

3) La assistència i participació a les classes. Que suposarà un 10% de la nota final de curs.

El mètode d'avaluació proposat pondera la importància relativa atorgada al tipus de competència que l'alumne a assolir en aquesta assignatura:

1) Avalua l'adquisició de competències individuals i col·lectives:

-Amb la realització d'un control individual sobre els continguts de l'assignatura i de les lectures (40% de la nota final) i de les tutories obligatòries (10% de la nota del treball de curs) s'avaluen les competències individuals de l'alumne. La nota del treball de curs final avalua les competències col·lectives dels seus signants.

2) Pondera el pes relatiu que han de tenir les competències sistèmiques (comprensió de la matèria) imetodològiques:

-El control sobre els continguts de l'assignatura (40%) pretén avaluar bàsicament les capacitats sistèmiques individuals de l'alumne, mentre que el control sobre el seguiment de les tutories sobre els treballs (10% de la nota final de curs) ho faria, en canvi, en relació a les competències de caràcter més metodològic (operacionalització i aplicació dels conceptes teòrics a casos concrets).

3) Inclou l'evidència d'habilitats comunicatives individuals i col·lectives:

-El treball de curs haurà de ser presentat públicament per tots els seus signants, en format acordat (pòster, power-point o altres) per part dels qui signin el treball. Aquesta presentació serà avaluada i formarà part de la nota global del treball de curs.

Finalment, la nota única i compartida del treball de curs (40% de la nota final de l'assignatura) intentarà posar en evidència l'equilibri entre les competències esmentades (individuals, col·lectives, sistèmiques, metodològiques, comunicatives) assolit, col·lectivament, per als seus signants.

Per poder assistir a la recuperació, l'alumne ha hagut d'haver estat avaluat prèviament d'activitats d'avaluació continuada que equivalguin al 2/3 de la nota final.

L'exercici de recuperació consistirà en un control individual sobre els continguts de l'assignatura que representarà el 40% de la nota final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
CONTROL INDIVIDUAL SOBRE EL PROGRÉS DEL TREBALL FINAL DE CURS EN LES TUTORIES	10% de la nota final	1	0,04	1, 2, 6, 10, 11, 12
CONTROL INDIVIDUAL SOBRE ELS CONTINGUTS DE L'ASSIGNATURA	40% de la nota final	1,5	0,06	2, 6, 7, 10, 11, 12
PARTICIPACIÓ I ASSISTÈNCIA	10% de la nota final	0,5	0,02	2, 5, 6, 7, 14

Bibliografia

L'estudiant d'aquesta assignatura disposarà d'un dossier electrònic amb enllaços bibliogràfics garantits. Tanmateix, considerem que poden ser considerades com a lectures interessants per a aquesta assignatura les referències següents:

Alfama E. et alt. (2007) *Per una nova cultura del territori? Mobilitzacions i conflictes territorials*, Icària: Barcelona.

Casademunt, A. (1998): *L'interès empresarial de les polítiques ambientals*. Barcelona:IEC

Dente, B. (ed.) (1995): *Environmental policy in search of new instruments*. London:Kluwer Academic Publishers.

Dietz, T; Stern, P.C. (eds.) (2008): *Public Participation in Environmental Assesment and decision making*. The national Academic Press. Washington, D.C.

Font, J., Font, N. i Subirats, J. (2002): "Las Agendas 21 Locales; la experiencia de Barcelona en perspectiva comparada", en Blanco, I y Gomà, R. (eds.), *Gobiernos Locales y Redes Participativas*, Barcelona: Ariel.

Ostrom, Elinor (1990): *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*, Cambridge University Press. (Trad.)*Elinor Ostrom (2000),. El gobierno de los bienes comunes. La evolución de las instituciones de acción colectiva*, México, UNAM-CRIM-FCE

Subirats Joan, Peter Knoepfel, Corinne Larrue, Frédéric Varone (2008): *Análisis y gestión de políticas públicas* . Barcelona: Ariel.

Subirats, J.; Dente, B. (2014) *Decisiones públicas*. Barcelona: Ariel

Tello, E.; Jover, G. (2019) "Polítiques i conflictes ambientals a Catalunya 1972 - 2017" cap. 5 (pp. 83 - 98) a Gomà, R.; Subirats, J. (Coords.) (2019) *Canvi d'època i polítiques públiques a Catalunya*. Barcelona:Galàxia Gutenberg.

Vallès, J. M.; Martí i Puig, S. (2015): *Ciencia Política*. Barcelona: Ariel

Jan-Peter Voss, Dierk Bauknecht, René Kemp (2006):*Reflexive governance for sustainable development*, Edward Elgar Publishing.